

Nr 349.

Av herr **Bäckman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 165, med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring.

Andan och tonen i Kungl. Maj:ts proposition, nr 165, angående värnpliktiga, som hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, ger, det må med tacksamhet erkännas, oförtydbart vid handen, att förslaget utgår ifrån den förutsättningen, att på religiös grund kunna uppstå allvarliga samvetsbetänkligheter, ledande till vägran att göra militärtjänst, och att denna vägran icke kan anses störa samhällets lugn eller komma allmän förargelse åstad, vadan den samvetsömme grundlagsenligt ej blott icke får tvingas utan till och med har rätt att kräva skydd.

Ett fullt utbyggande av denna grundsats borde väl med hänsyn till enbart de allvarliga samvetsbetänkligheter förslaget avser leda till, att staten av ifrågavarande värnpliktige endast krävde samma tidsdisposition, som om samvetsbetänkligheter ej förelegat. Förslaget uppställer emellertid nu större krav. Så långt som till fastslående av lika tid för alla samvetsömma som för andra värnpliktiga, vilka åläggas längsta tjänstgöring, kan man också följa med. Det torde nämligen få förutsättas, att verkligen samvetsgranna naturer icke skulle kunna känna sig tillfreds, så länge det föreläge ens ett sken av, att de genom statens hänsynstagande till deras samvetsbetänkligheter tillvunnit sig rent av materiella förmåner. Men varje ytterligare förlängning av tjänstgöringen utöver nu angivna punkt innebär, enligt under-tecknads mening, ett bestämt avsteg ifrån principen om samvetsfrihet och skydd för denna. Förlängningen är tydligen avsedd att utgöra ett avskräckande moment. Men de verkligen samvetsömma kunna icke avskräckas. De starka ibland dem vika ju icke ens inför döden. Det avskräckande momentet är ju naturligtvis också endast riktat mot dem, som till äventyrs ville simulera. I den mån avsedd verkan uppnåddes, skulle dock endast de

verkligen samvetsömme drabbas av förlängningen, och det bleve väl rätt så svårt att undkomma känslan och uppfattningen, att här föreläge straff. Den åskådningen, att värnpliktstjänstgöringen i och för sig är så avskräckande, att det icke kan tänkas något ännu inom människovärdiga gränser liggande civilt arbete, som icke i jämförelse med det militära innebär så stora företäden, att eljes något så när normala unga män skola kunna lockas att som samvetslösa stackare jonglera med begreppet samvete ända därhän, att de låtsade samvetsbetänkligheter, den är väl dock sådan att, mycket lindrigt sagt, dess riktighet kan ifrågasättas. Och dock är det denna åskådning, naturligtvis i en vacker och bestickande form, som fört in avskräcknings- och straffmoment i en lag, som bör vara avsedd att giva praktiskt skydd för en av medborgarens finaste och ädlaste fri- och rättigheter. Detta, att samhället i sin strävan att avskräcka från brott ej sällan lägger allvarliga hinder i vägen även för lojala medborgare och stundom just för dem, är för resten en svaghet, som samhället måste sträva att komma ifrån, och detta kan, enligt min övertygelse, utan fara ske i nu föreliggande fall.

Alltså måste jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att § 3 i Kungl. Maj:ts förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, skall erhålla följande lydelse:

§ 3.

Värnpliktig, vilken erhållit tillstånd att fullgöra värnplikten på sätt i § 1 a) angives eller att, enligt vad i § 1 b) sägs, i stället för värnpliktstjänstgöring, utföra civilt arbete, är skyldig att under fredstid i en följd tjänstgöra ett sammanlagt antal dagar, varunder tjänstgöring i fredstid enligt § 27 mom. 1 A eller B samt mom. 3 ävensom § 36 mom. 1 värnpliktslagen åligger rytteriet, fält- och positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna tilldelade värnpliktiga.

Stockholm den 16 mars 1920.

P. Alb. Bäckman.